

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

**СУЧАСНА УКРАЇНЬСЬКА ОСВІТА:
ВИКЛИКИ, СТРАТЕГІЇ,
ТЕХНОЛОГІЇ**

**збірник наукових праць
Всеукраїнської науково-практичної конференції
21–22 березня 2024 р.**

**Дрогобич
2024**

УДК 37(477)(08)

C.91

*Рекомендовано до друку вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка
(протокол № 4 від 18 квітня 2024 року)*

Рецензенти :

– **Чепіль Марія Миронівна**, доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка;

– **Клим Мар'яна Ігорівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

ISBN 978-617-7990-67-2

C 91 **Сучасна українська освіта: виклики, стратегії, технології** : збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції (Дрогобич, 21–22 березня 2024 року) / за ред. Т. Пантюк, А. Федорович. Дрогобич : Видавництво «Трек ЛТД», 2024. 346 с.

Видання містить доповіді Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасна українська освіта: виклики, стратегії, технології» (21–22 березня 2024 р., Дрогобич), в яких розкриваються важливі проблеми організації та вдосконалення освітньої галузі у кризові періоди розвитку держави.

Збірник наукових праць буде корисним для наукової та освітянської громадськості, студентів, аспірантів, викладачів.

За достовірність інформації та дотримання академічної доброчесності відповідають автори публікацій.

Матеріали подані в авторській редакції.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	8
БЕРЕЗА Світлана, ГОЦІЙ Олег. Педагогічні можливості інформаційних технологій в освітньому процесі	8
БЕРЧУК Юрій. Теоретичні засади волонтерської діяльності	11
БОГДАНОВИЧ Іван. Потенціал християнської антропології у контексті сучасної освіти	14
ДИНОВИЧ Анна. Ключові аспекти розвитку вищої освіти в Україні в умовах сьогодення	18
КАНТОР Наталія. Виклики для вищої юридичної освіти в умовах воєнного стану в Україні	22
МАТКОВСЬКИЙ Михайло. Ідеї національно-патріотичного виховання у творчій спадщині Івана Франка	28
НЕВМЕРЖИЦЬКА Олена, ШИПКА Марія. Бути людиною крізь призму поглядів Любомира Гузара	31
ПАНТЮК Тетяна, КУШНІР Василь-Юрій. Громадянське виховання особистості в умовах кризи	34
ПАСКА Андрій, ПАСКА Тарас. Історичні витоки музейної педагогіки у закладах вищої освіти України	38
СИНЬЧУК Оксана, МАРТИНЮК Марина. Особистісно-професійний імідж педагога як необхідна умова розвитку сучасної освіти.....	43
СКОТНА Надія. Освіта для сталого розвитку суспільства як універсальна парадигма сучасного навчання	50
СЛУТИЙ Ярослав, СНИТОВСЬКА Ольга . Феномен лідерства у психолого-педагогічній науці	54
ТКАЧЕНКО Олександр. Вхідження в традицію як мета освіти	59
РОЗДІЛ 2. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	63
АРНАУТ Андрій. Модернізація магістерської підготовки здобувачів вищої освіти до правовідповідальної поведінки	63
БІЛИЙ Роман. Використання засобів на основі штучного інтелекту для ефективної підготовки вчителів інформатики у ЗВО	66
ВОРОБІЙОВА Анна. Інноваційна компетентність майбутнього вчителя математики: деякі результати педагогічного дискурсу	71

ГОРОДИСЬКА Віолета, ДУДЯК Роман-Світозар. Здоров'язберезувальні та здоров'яформувальні технології у закладах вищої освіти	75
ІВАХ Роман, ІВАХ Світлана. Педагогічні умови організації самостійної діяльності студентів у закладі вищої освіти.....	80
КИМАКОВИЧ Віталій. Інноваційна компетентність як важливий компонент підготовки сучасного педагога	85
ЛАТИК Назарій, САНАЙКО Артур, САКОВЕЦЬ Назарій. Принципи побудови моделі професійної підготовки викладачів гуманітарних дисциплін	89
ЛЕВКОВИЧ Владислав, ЛЕВИЦЬКИЙ Олександр. Формування професійної компетентності магістрантів у педагогічних університетах	94
ЛИТВИНЕНКО Ольга. Інклюзивність у вищій освіті: виклики кризових ситуацій та роль інноваційних технологій	97
МАЦИГІН Віталій, БЕРЕЗА Світлана. Формування самостійності студентської молоді у процесі навчання у закладі вищої освіти	100
ПАРФЕНЮК Марія. Симуляційне навчання як інноваційно-освітня технологія у процесі підготовки студентів-медиків	104
РИЛЬЧУК Христина. Формування лідерських якостей у майбутніх викладачів закладів вищої освіти	107
РОМАНЮК Діана. Готовність майбутніх філологів-здобувачів ЗВО до волонтерства: ресурси міждисциплінарного підходу	111
СИСИН Сергій. Соціально-професійна компетентність юриста як педагогічна проблема	116
СКИБА Надія. Ознаки та особливості соціолінгвістичної компетентності майбутніх фахівців сфери міжкультурної комунікації.....	120
СУХОВЕРСЬКИЙ Василь, ГЕВКО Оксана. Організація національно-патріотичного виховання майбутніх педагогів засобами виховної роботи	123
ФЕДОРОВИЧ Андрій. Сутність професійної компетентності сучасного педагога	126
ФЕЦАК Катерина. Педагогічні умови розвитку фізичного виховання студентської молоді в умовах сьогодення	130
ХОМЕНКО Інна. Мовленнєва компетентність і культура мовлення викладача ЗВО	134
ЧУБІНСЬКА Анастасія, КУРИЛЯК Ірина. Особливості організації навчання академічного співу в умовах воєнного часу	138
ЯРЕМЧУК Наталія. Індивідуалізація та персоналізація підготовки майбутнього вчителя початкової школи в умовах дистанційного навчання	142

РОЗДІЛ 3. МОДЕРНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ 147

БЕЙЗИК Роман, НАДІМ'ЯНОВА Тетяна. Роль Інтернет-ресурсів у національно-патріотичному вихованні учнівської молоді	147
БОРОВЕЦЬ Олена. Ранкові зустрічі: створення позитивного емоційного середовища в класі НУШ	150
ВЕРЕТКО Наталія. Інтеграція – один із аспектів реформування освітнього процесу Нової української школи	153
ГРИНИК Ігор, МАКАРИШИН Олег. Рефлексивна взаємодія соціального педагога з батьками щодо профілактики соціальних девіацій учнів молодших класів	157
ДРОГОМИРЕЦЬКА Наталія, КАЛІЧАК Юрій. Розвиток монологічного мовлення у молодших школярів: методичний контекст	161
КЕКОШ Олег, ГРИНЯК Василь. Морально-етичне виховання підлітків у системі взаємодії сім'ї та школи	165
ТРЕТЯК Оксана, ПАВЛЮК Катерина. Сутнісні характеристики інтерактивного навчання	169
ЧЕРВЕНКОВА Ольга. Ресурси технологічної освітньої галузі у розвитку творчих здібностей молодших школярів	174
ЯКИМЕЦЬ Юрій, ЧУБІНСЬКИЙ Тарас. Формування основ господарсько-економічної культури старшокласників у позакласній роботі школи	178
ЯКОВИШИНА Тетяна, КОЛОДИЧ Сніжана. Педагогічні умови розвитку логіко-математичного мислення молодших школярів	182

РОЗДІЛ 4. РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ 187

БАЧИНСЬКА Світлана, МОСІЄНКО Валерія. Інноваційна діяльність закладу дошкільної освіти як умова його успішного функціонування	187
БЕРЕЗА Світлана, БЕРЕЗЯК Васирина. Місце інформаційної Компетентності у житті дітей дошкільного віку	190
БОГОНОС Васирина. Використання педагогічних ідей М. Монтесорі у формуванні самостійності дошкільників	194
БРЯНКА Оксана. Інтелектуальний розвиток дітей старшого дошкільного віку	199
БУБЕРЕНКО Віра. Формування україномовленневої особистості старшого дошкільника засобами мистецтва	202

ЛІТЕРАТУРА:

1. Биков В., Спірін О., Пінчук О. Проблеми та завдання сучасного етапу інформатизації освіти. *Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії та практики: зб. наук. пр.* Київ : Видавничий дім «Сам». 2017. С. 191–198.
2. Кульчицький В.Й. Філософсько-світоглядні передумови розвитку патріотичного виховання в Україні (історичний аспект). *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка і соціальна робота».* № 30, 2013. С. 76–78.
3. Стратегія національно-патріотичного виховання. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286/2019#Text>
4. Філософський енциклопедичний словник. Київ : Абрис, 2002. С. 471.

Олена БОРОВЕЦЬ
(Рівне, Україна)

РАНКОВІ ЗУСТРІЧІ: СТВОРЕННЯ ПОЗИТИВНОГО ЕМОЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА В КЛАСІ НУШ

Організація освітнього процесу в сучасній школі зараз відбувається в складних умовах – в умовах воєнного стану, повітряних тривог, негативних, часто трагічних новин. І дорослі, і діти на фоні таких подій перебувають у стані стресу, тривоги, розгубленості, невпевненості, страху. Це негативно відображається на поведінці дітей та на результативності процесу навчання, що спричинене зниженням здатності школярів зосередитися, утримувати увагу на потрібному об'єкті чи інформації. Однак і за таких непростих обставин педагоги повинні якісно здійснювати професійну діяльність, працювати зі здобувачами освіти, модернізуючи, вдосконалюючи, адаптовуючи до обставин сьогодення форми, методи, технології навчання і виховання. Особливої уваги, за нашими переконаннями, потребує нормалізація психічного стану школярів, створення сприятливого, позитивного емоційного середовища в класі.

Значними потенційними можливостями для виконання цього завдання в початковій школі володіють ранкові зустрічі – одна з нових форм організації освітнього процесу в НУШ [3, с. 59].

Цінність ранкових зустрічей у тому, що вони багатофункціональні: сприяють формуванню спільноти класу, комунікативної компетентності школярів, емпатії, вмінь взаємодіяти; забезпечують реалізацію низки дидактичних, соціалізуючих, виховних, розвивальних завдань; налаштовують дітей на позитивний настрій на весь день. Усі структурні елементи ранкових зустрічей (вітання, обмін інформацією, групове заняття, щоденні новини) передбачають застосування різноманітних вправ, завдань, ігор [2]. Моделюючи кожне заняття, вчитель повинен враховувати реальні кризові обставини, які впливають на загальну емоційну атмосферу в класі та психічний стан кожної дитини зокрема.

Невимушене спілкування учасників освітнього процесу є одним із потужних засобів створення позитивного емоційного середовища. Вже під час вітання кожна дитина повинна відчувати, що її раді бачити як вчитель, так і однокласники, що її емоції, настрої, переживання важливі, її готові вислухати, зрозуміти та за потреби – допомогти. Форми привітання мають бути оптимістичними, веселими, різноманітними, і тоді учні будуть їх із задоволенням використовувати та підтримувати [1].

Під час проведення ранкової зустрічі вчитель дає можливість учням розказати щось про себе, вільно поділитися думками і новинами, проговорити власні емоції, описати настрої, висловити побоювання. Психологи стверджують, що озвучування такої інформації знижує тривожність та напруження особистості. Підтримка педагога і однокласників допомагають дитині переключитися на позитив. В арсеналі вчителя мають бути цікаві розповіді, веселі історії та жарти, приклади з власного досвіду, завдання на кмітливість та інші засоби, які, залежно від ситуації, можна використати з метою переключення теми розмови, зацікавлення проблемою обговорення, заохочення більшої кількості дітей до активної участі

успільному полілозі. Варто давати можливість дітям пропонувати важливі для них теми для розмов [4]. Школярі вчаться чітко і зрозуміло доносити власну думку до слухачів, уважно вислуховувати інших, ставити запитання і уточнювати інформацію.

Практика свідчить, що позитивним засобом для нормалізації і стабілізації психічного стану дитини є рухова активність. Тому рекомендується під час ранкових зустрічей застосовувати завдання, які передбачають певні переміщення учасників, виконання нескладних фізичних вправ, танцювальних руханок тощо.

Спільне виконання пісенних творів, участь в іграх забезпечують створення спільноти класу, що, своєю чергою, сприяє формуванню в кожного відчуття належності до групи, а відтак – захищеності, впевненості. Саме тому доцільним є використання завдань, які не передбачають конкурентності, суперництва, а відповідають вимогам кооперативної діяльності, забезпечують об'єднання групи. При цьому важливо враховувати індивідуальні запити, інтереси, досвід кожного школяра, забезпечуючи можливість самовиразитися, проявити сильні сторони. Вчитель повинен допомогти сформувати в учнів усвідомлення того, що кожен член спільноти має право долучитися до створення правил життєдіяльності класу, а також має обов'язок їх дотримуватися.

Ретельно продумана та якісно організована вчителем ранкова зустріч сприяє створенню позитивної атмосфери в класі, «надає учням та педагогам почуття успіху, причетності до загальної справи, формує світогляд дитини, є основою для розвитку емпатії та виховання відповідальності, патріотизму, справедливості, чесності, небайдужості тощо» [4, с. 142].

Отже, сприятливе емоційне середовище в класі створюється завдяки тому, що під час проведення ранкових зустрічей молодші школярі відчувають приналежність до спільноти класу; мають можливість вільно

висловлюватися і вислуховувати інших; працюють в умовах позитиву, довіри, поваги; залучаються до різноманітних активностей переважно кооперативного характеру, тобто вчать працювати спільно, взаємодіяти, допомагаючи та підтримуючи один одного. Такі заняття налаштовують дітей на доброзичливе ставлення до навколишніх, стимулюють активно працювати упродовж робочого дня, поліпшують настрій, знижують рівень тривожності, підвищують працездатність школярів, що є надзвичайно важливим для організації ефективного освітнього процесу в умовах війни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гарачук Т.В. Роль ранкової зустрічі в освітній системі Нової української школи. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 36. С. 137–142.
2. Крок за кроком до успіху. Ранкові зустрічі у 1-2 класах / упор. О.В. Стребна, Г.О. Соценко. Харків : Вид. група «Основа», 2018. 77 с.
3. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / під заг. ред. Н.М. Бібік. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
4. Рибак О. Ранкова зустріч як педагогічна технологія розвитку комунікативної компетентності учня. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 29. Т. 3. С. 239–244.

Наталія ВЕРЕТКО
(Дрогобич, Україна)

ІНТЕГРАЦІЯ – ОДИН ІЗ АСПЕКТІВ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

На сучасному етапі формування Нової української школи (НУШ) все більшої популяризації набуває інтеграція навчальних дисциплін. Міністерство освіти і науки України затверджує та рекомендує галузеве об'єднання в одному шкільному предметі. Школи, які пілотують (першими адаптовують) Базовий стандарт освіти, мають можливість досліджувати та удосконалювати запропоновані інтегровані навчальні модельні програми. Що ж пропонує інтеграція педагогам і учням?

НАШІ АВТОРИ

Арнаут Андрій, кандидат юридичних наук, докторант Ізмаїльського державного гуманітарного університету

Бачинська Світлана, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету історії, педагогіки та психології Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Бейзик Роман, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Береза Світлана, викладач кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Березяк Василина, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету історії, педагогіки та психології Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Берчук Юрій, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету історії, педагогіки та психології Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Білий Роман, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Богданович Іван, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри філософії, соціології та політології імені професора Валерія Скотного Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Богонос Василина, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету історії, педагогіки та психології Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Бойко Оксана, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету історії, педагогіки та психології Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Боровець Олена, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету

Брянка Оксана, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету історії, педагогіки та психології Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Буберенко Віра, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти педагогічного факультету Ізмаїльського державного гуманітарного університету

Веретко Наталія, вчитель вищої категорії Ліцею № 2 Дрогобицької міської ради

Наукове видання

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ОСВІТА:
ВИКЛИКИ, СТРАТЕГІЇ,
ТЕХНОЛОГІЇ**

**Збірник наукових праць
Всеукраїнської науково-практичної конференції
21–22 березня 2024 р.**

Редактор

Ірина Невмержицька

Комп'ютерна верстка

Оксана Гнатів

Здано до набору 19.04.2024 р. Підписано до друку 26.04.2024 р. Формат 60x90/16. Гарнітура Times. Ум. друк. арк. 21,75 Наклад 300 прим. Зам. 5.

Видавництво «Трек ЛТД», (Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників та розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 4248 від 29.12.2012 р.). 82100, Дрогобич, вул. М. Грушевського, 2.